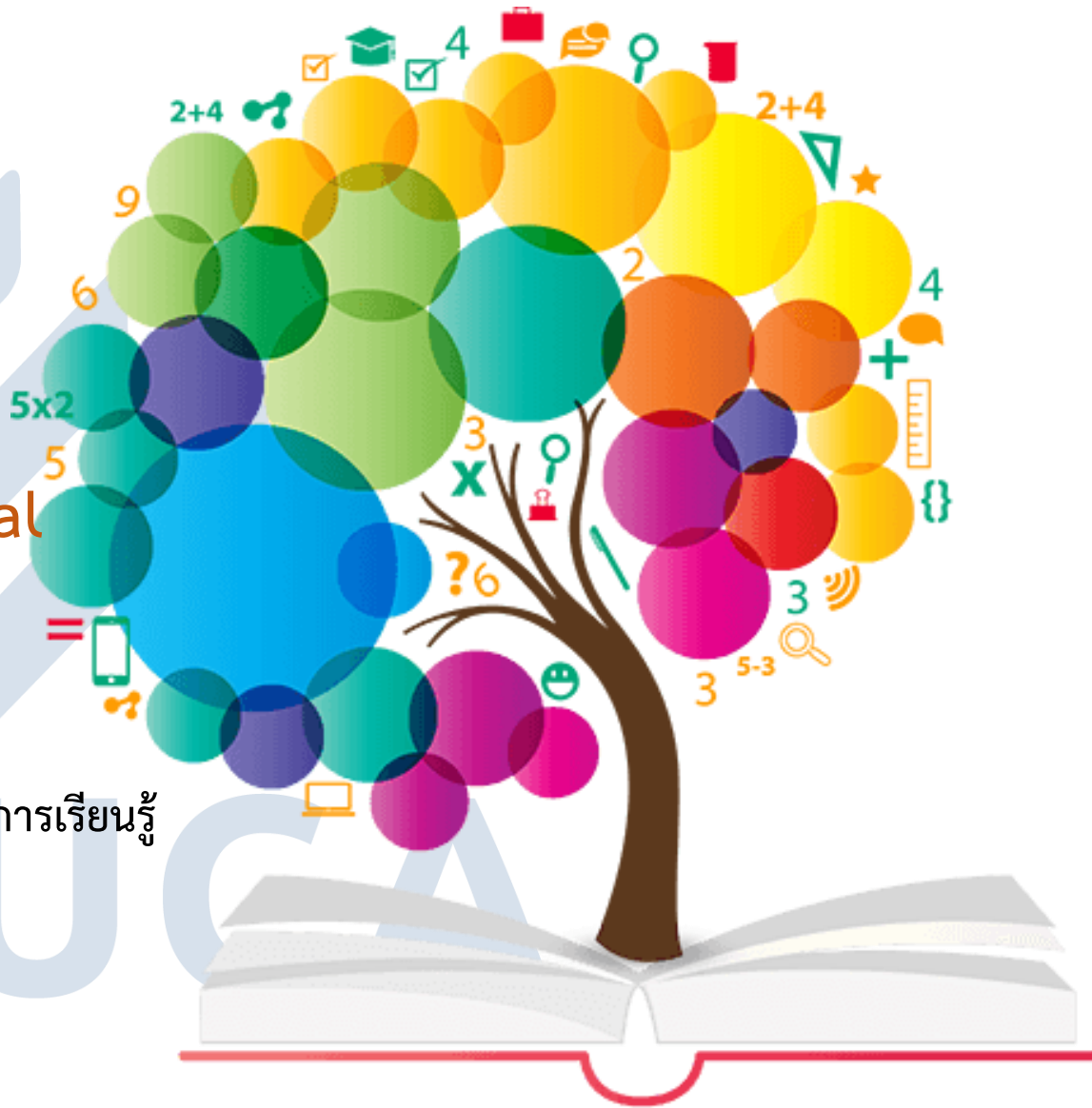

เสริมสมรรถนะออกแบบและ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
แบบรวมพลังอย่าง Easy : New Normal

รศ.ดร.พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์

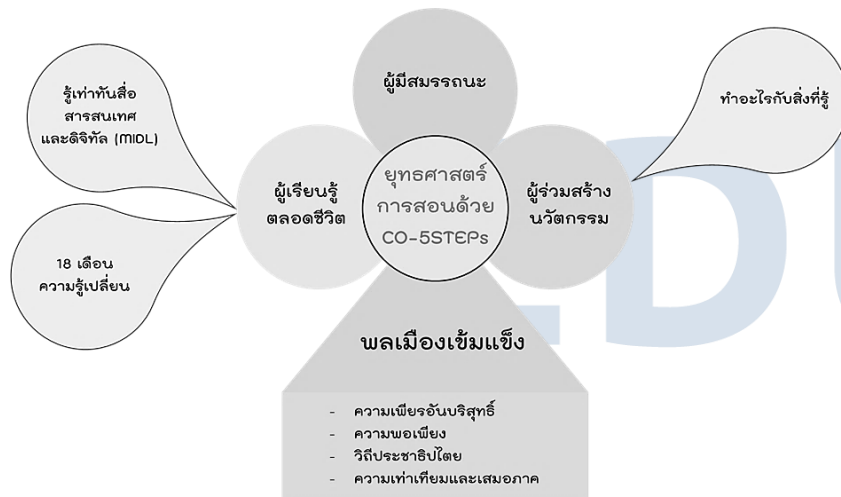
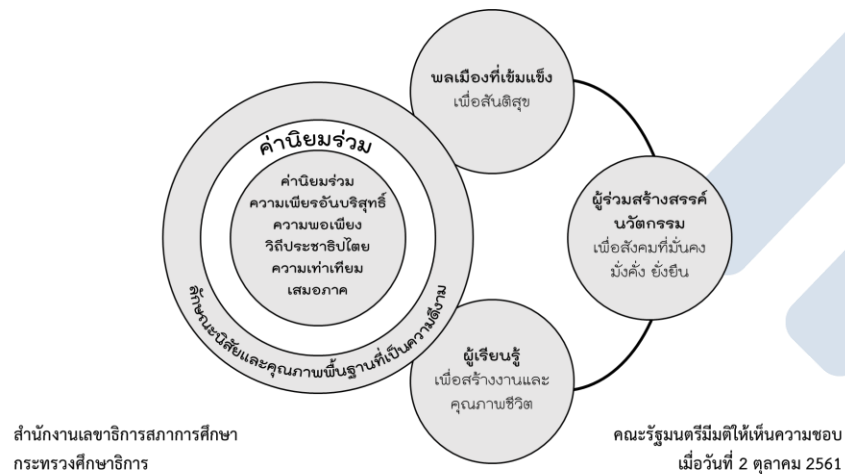
ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. นโยบายการศึกษาของชาติและสมรรถนะของครูมืออาชีพ

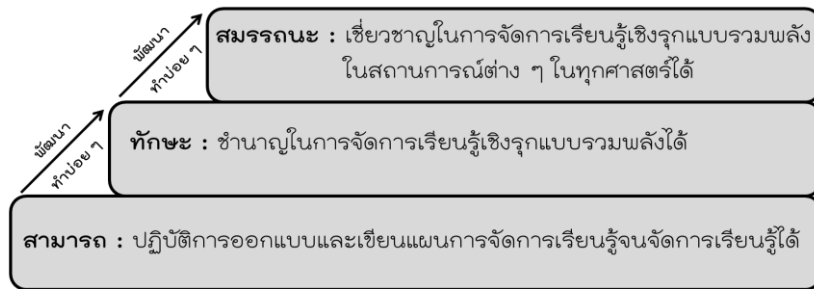
1.1 มาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปแบบของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

1.2 สมรรถนะการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง (Design and Writing Collaborative Active Learning Lesson Plan Competency)

คือ ความเชี่ยวชาญที่ครูในสถานศึกษาแสดงออกทางพฤติกรรมโดยมีการประยุกต์ หรือบูรณาการระหว่างความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับทักษะ ซึ่งเป็นความชำนาญการในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง รวมทั้งคุณลักษณะ และนิสัยพร้อมความมุ่งมั่นในการเตรียม และปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ด้วยจิตวิญญาณครู ซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญที่สามารถออกแบบฯ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังในสถานการณ์ใหม่ ในบริบทใหม่ในสถานการณ์และบริบทที่ซับซ้อนมากขึ้น

การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสมรรถนะ จึงต้องทำอย่างต่อเนื่อง และทำได้ดีมีคุณภาพก็ต้องทำผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการพัฒนาตั้งแต่มีความสามารถจนมีทักษะ หรือความชำนาญการ และพัฒนาเป็นผู้มีสมรรถนะหรือความเชี่ยวชาญ ดังผังต่อไปนี้

ผัง การพัฒนาการมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง

2. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

ในการเตรียมการจัดการเรียนรู้สู่การจัดการเรียนรู้ในสภาพจริงควรเริ่มต้น ดังนี้

2.1 ออกแบบการเรียนการสอนตรงตามตัวชี้วัดตามแนว BwD

2.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 ออกแบบการจัดการชั้นเรียน

- 1) การจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม (4 คน/กลุ่ม)
- 2) การจัดที่นั่งเด็กมีการคละเทศ คละความสามารถ/คละความถนัด
- 3) การวางแผนใช้กระดานเป็นต้น

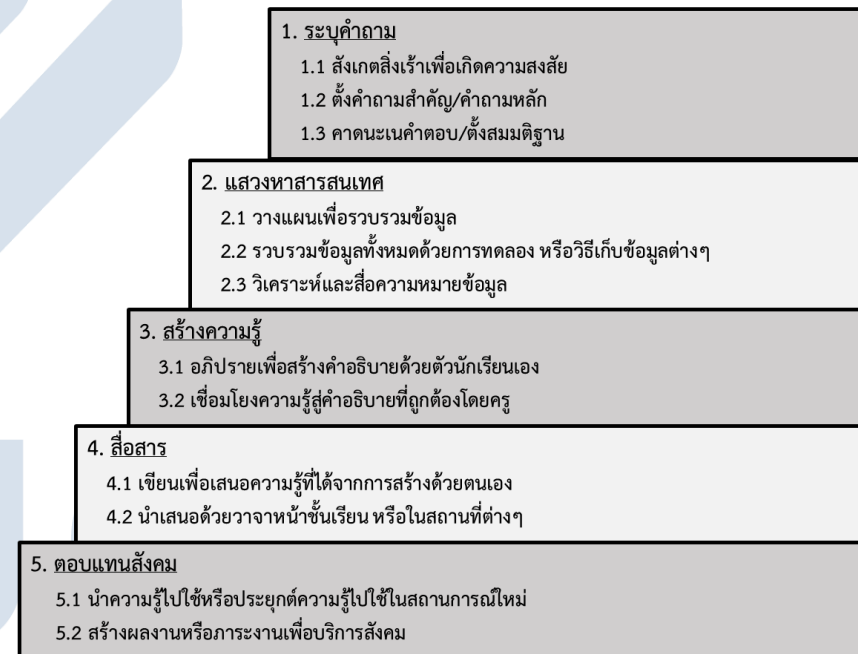
2.1 การออกแบบการเรียนการสอนตรงตามตัวชี้วัดตามแนวการออกแบบย้อนกลับ

2.1.1 การเรียนรู้เชิงรุกด้วยการใช้ Co-5STEPS

ปี 2556 (ค.ศ. 2013) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำเสนอ 4 จุดเน้นต่อกระทรวงศึกษาธิการ

1 ในจุดเน้น คือ แนวการสอน 5 STEPS

ผัง ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

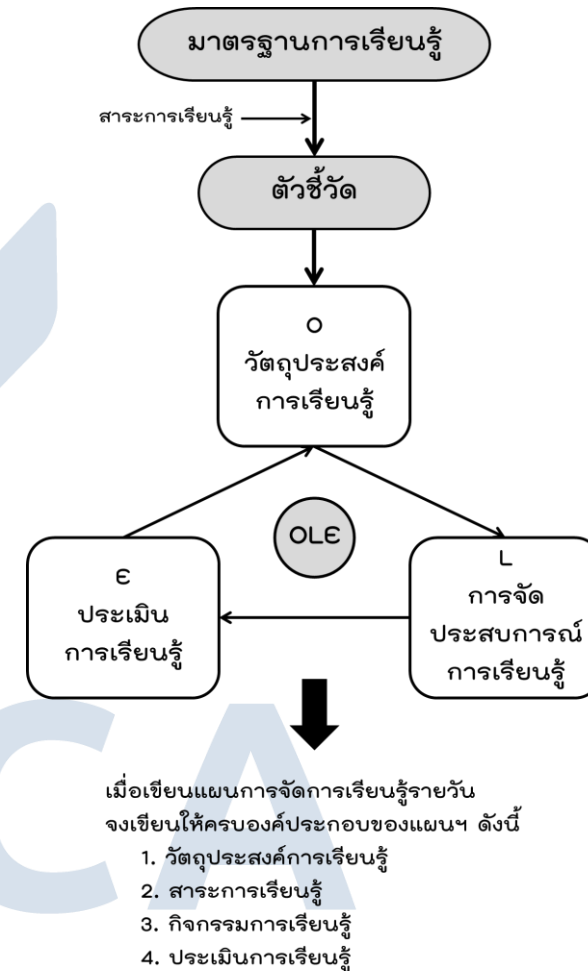
ปี 2559 (ค.ศ. 2016) มีการปรับแนวการสอน 5 STEPs

2.1.2 แนวการออกแบบการเรียนการสอนตามกระบวนการออกแบบ

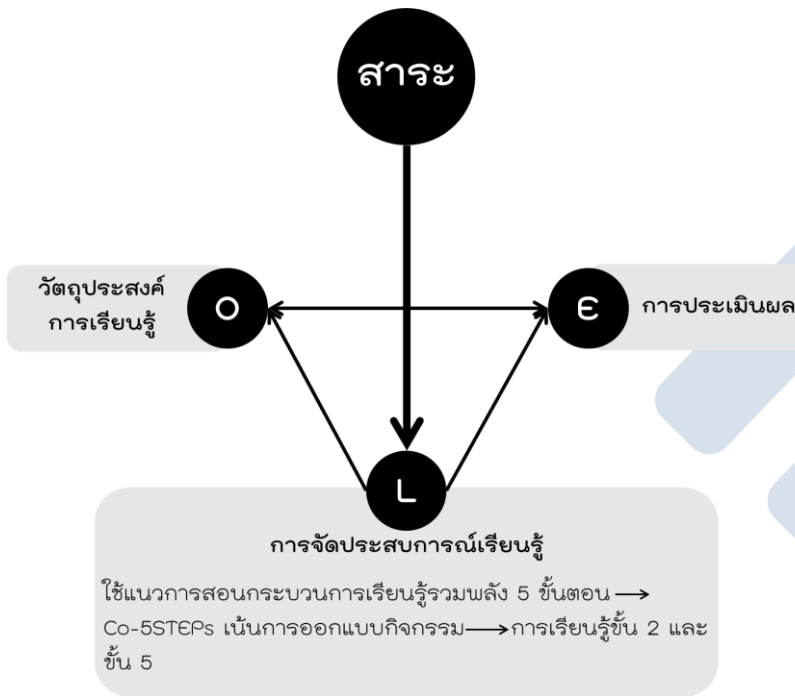
ย้อนกลับ

กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5STEPS)

3 ขั้นตอน	ชื่อขั้นตอน	พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ สอนสืบสอบ	พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ สอนโครงงาน
1. ขั้นนำ	1. เสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุงคำถามสำคัญ (สคส)	1.1 เสนอสิ่งเร้า 1.2 ระบุงคำถามสำคัญ 1.3 คาคคเนคาคตอบ	1.1 ตั้งคำถามโครงงาน
2. ขั้นสอน	2. รวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์ (สว)	2.1 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ 2.2 วิเคราะห์ข้อมูล	2.1 ดำเนินการโครงงาน 2.2 วิเคราะห์ข้อมูล
	3. รวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (อส)	3.1 นำเสนอและอภิปราย 3.2 สร้างความรู้	3.1 แปลความหมาย 3.2 สรุปการทำโครงงานได้สร้างนวัตกรรม
	4. รวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน (สสค)	4.1 เล่าเรื่องรู้สู้กันฟัง 4.2 สะท้อนคิดข้อดีข้อบกพร่อง และบทเรียนที่ได้	4.1 เขียนรายงานโครงงาน
	5. รวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (ปตท)	5.1 นำความรู้ไปใช้ประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ 5.2 เผยแพร่ผลงาน	5.1 นำเสนอเผยแพร่ผลงาน
3. ขั้นสรุป	+	+	+
	สรุป	สรุป	สรุป

ผัง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด BWD

ผัง ออกแบบการเรียนการสอนตามแนว BwD

2.1.3 แนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอย่างแท้จริง

องค์ความรู้	แนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	ความสอดคล้องกับระดับชั้นของนักเรียน
1. ข้อเท็จจริง	1. ใช้แนวทางแสวงหาสารสนเทศโดยอ่าน ฟัง ดู จากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือตำราข้อมูล ฐานคอมพิวเตอร์ หรืออาจใช้ใบความรู้มากกว่า 1 แหล่ง	ป.6 ม.1-3 ม.ปลาย ระดับมหาวิทยาลัย
2. คำนิยาม 3. ความคิดสำคัญ 4. หลักการ 5. กฎ/สูตร 6. ทฤษฎี	2. ใช้หลักการอุปนัยจากตัวอย่างย่อย ๆ หลาย ๆ ตัวอย่าง และสรุปเป็นข้อเท็จจริง นิยาม ความคิดสำคัญ หลักการ กฎ เป็นต้น คือ หลัก Specific To General ในการอุปนัย อาจใช้วิธีการต่อไปนี้ 1) สื่อการเรียนรู้ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ 2) วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ 3) แหล่งการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) ข้อมูลที่ได้จาก 4.1 การทดลอง 4.2 เกม 4.3 สถานการณ์จำลอง 4.4 บทบาทสมมุติ 4.5 ละคร เป็นต้น	ทุกระดับชั้น ปฐมวัย ถึง ระดับมหาวิทยาลัย

2.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และการเขียนแผนฯ เน้นการใช้ Co-5STEPS

2.2.1 แบบฟอร์มการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย Co-5STEPS

มาตรฐานการเรียนรู้.....

ตัวชี้วัด.....

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1.1 อธิบายความหมาย.....ได้

1.2 อธิบายประเภทของ.....ได้

1.3 ปฏิบัติตามใบกิจกรรมเรื่อง.....แบบรวมพลังด้วยความรับผิดชอบได้

1.4 สร้าง..... (ชิ้นงาน) และเผยแพร่ได้

1.5 เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและงานกลุ่ม

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความรู้ (K)

2.2 กระบวนการ/สมรรถนะ (P)

2.3 คุณลักษณะและค่านิยม (A)

3. กิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้น 1 เสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุคำถามสำคัญ

1) เสนอสิ่งเร้า.....แล้วให้นักเรียนสังเกตเพื่อสงสัย

2) ครูและนักเรียนร่วมกันระบุคำถามสำคัญ

1. คืออะไร/หมายถึงอะไร

2. ประเภทของ.....มีอะไรบ้าง

3) ให้นักเรียน (4 คน/กลุ่ม) คัดคะแนนคำตอบของคำถามข้างต้น

ขั้น 2 รวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์

1) ให้นักเรียนปฏิบัติงานตามใบกิจกรรมชื่อ.....แบบรวมพลังด้วยความรับผิดชอบ

2) จากนั้นให้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสม

ขั้น 3 รวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้

1) ให้นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ จากนั้นครูอภิปรายด้วยคำถามสู่การสรุป (ให้ระบุคำถาม.....)

2) กลุ่มแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ แล้วมีการนำเสนอแลกเปลี่ยนกันจนกลุ่มสามารถสรุป หรือสร้างความรู้ได้สอดคล้องกับโมเดลที่ครูกำหนด

3) ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด (ถ้ามี)

ขั้น 4 รวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน

1) ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ได้อ่านรู้สึกันฟัง (สื่อสาร)

2) กลุ่มมีการสะท้อนคิดถึงจุดเด่น จุดบกพร่อง และสิ่งใคร่รู้หรือคำถามใหม่

ขั้น 5 รวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

1) ครูให้กลุ่มนำความรู้ไปประยุกต์สร้างผลงาน

2) นำผลงานไปเผยแพร่ที่.....

3.2 สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

4. ประเมินการเรียนรู้

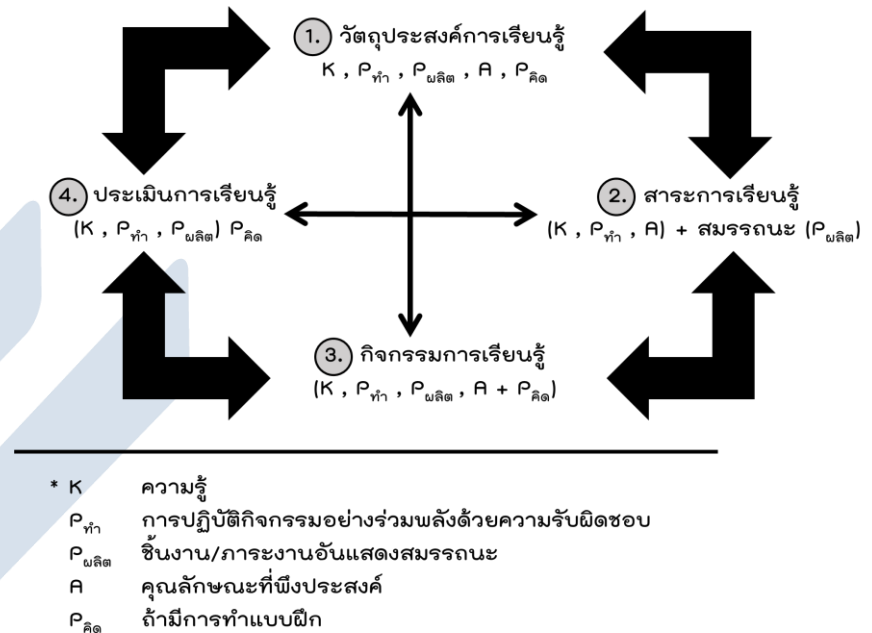
4.1 ประเมินความรู้และความเข้าใจ เรื่อง.....ด้วยแบบสอบ

4.2 ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมแบบรวมพลังด้วยความรับผิดชอบด้วยแบบประเมิน

4.3 ประเมินผลงาน.....ด้วยแบบประเมิน

4.4 ประเมินความรับผิดชอบด้วยแบบสังเกต

2.2.2 การเขียนแผนฯ เน้นให้ 4 องค์ประกอบสอดคล้องกัน

2.2.3 การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำเสนอในตารางข้างล่าง

ตาราง การประเมินผลการเรียนรู้

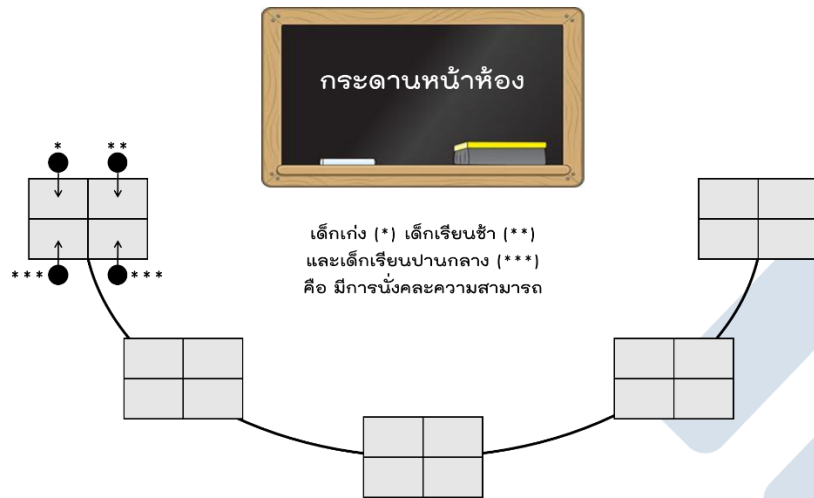
ประเมิน	ประเมินอย่างไร		ใครประเมิน	ประเมินเวลาใด	ประเมินที่ไหน
	เครื่องมือ	วิธีประเมิน			
(K) • ความรู้ • ความเข้าใจ • มโนทัศน์	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต	สอบ สัมภาษณ์	ครู	ก่อนเรียน	โรงเรียน
(P_{คิด}) • ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สังเคราะห์ สื่อสาร)	แบบวัด แบบสังเกต	วัด สังเกต	เพื่อน นักเรียน	ระหว่างเรียน	
(P_{ทำ}) • ทักษะการทำงาน กลุ่ม • การปฏิบัติการ ทดลอง • ทักษะทางสังคม • ทักษะปฏิบัติ	แบบประเมิน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน ตนเอง	ประเมิน สังเกต สัมภาษณ์ ประเมิน ตนเอง	นักเรียนเอง ผู้ปกครอง	หลังเรียน	บ้าน แหล่ง ต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง
(P_{ผล}) สร้างชิ้นงาน สร้างภาระงาน	แบบประเมิน ชิ้นงาน แบบประเมิน สมรรถนะ	ประเมิน	ผู้เกี่ยวข้อง	นอกเวลาเรียน	

ตาราง การประเมินผลการเรียนรู้

ประเมิน	ประเมินอย่างไร		ใครประเมิน	ประเมินเวลาใด	ประเมินที่ไหน
	เครื่องมือ	วิธีประเมิน			
(A) คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และเจตคติ	แบบประเมิน พฤติกรรมโดยใช้ เกณฑ์แบบมิติ คุณภาพ (rubrics scoring) แบบประเมิน ตนเอง	ประเมิน	ครู เพื่อน นักเรียน นักเรียนเอง ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง	ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน นอกเวลาเรียน	โรงเรียน บ้าน แหล่ง ต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง
ประเมิน K และ P _{คิด}	แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้	ทดสอบ			

2.3 การจัดการชั้นเรียนเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง

2.3.1 การจัดโต๊ะและตำแหน่งที่นั่งของนักเรียนเป็นกลุ่ม 4 คนต่อกลุ่ม

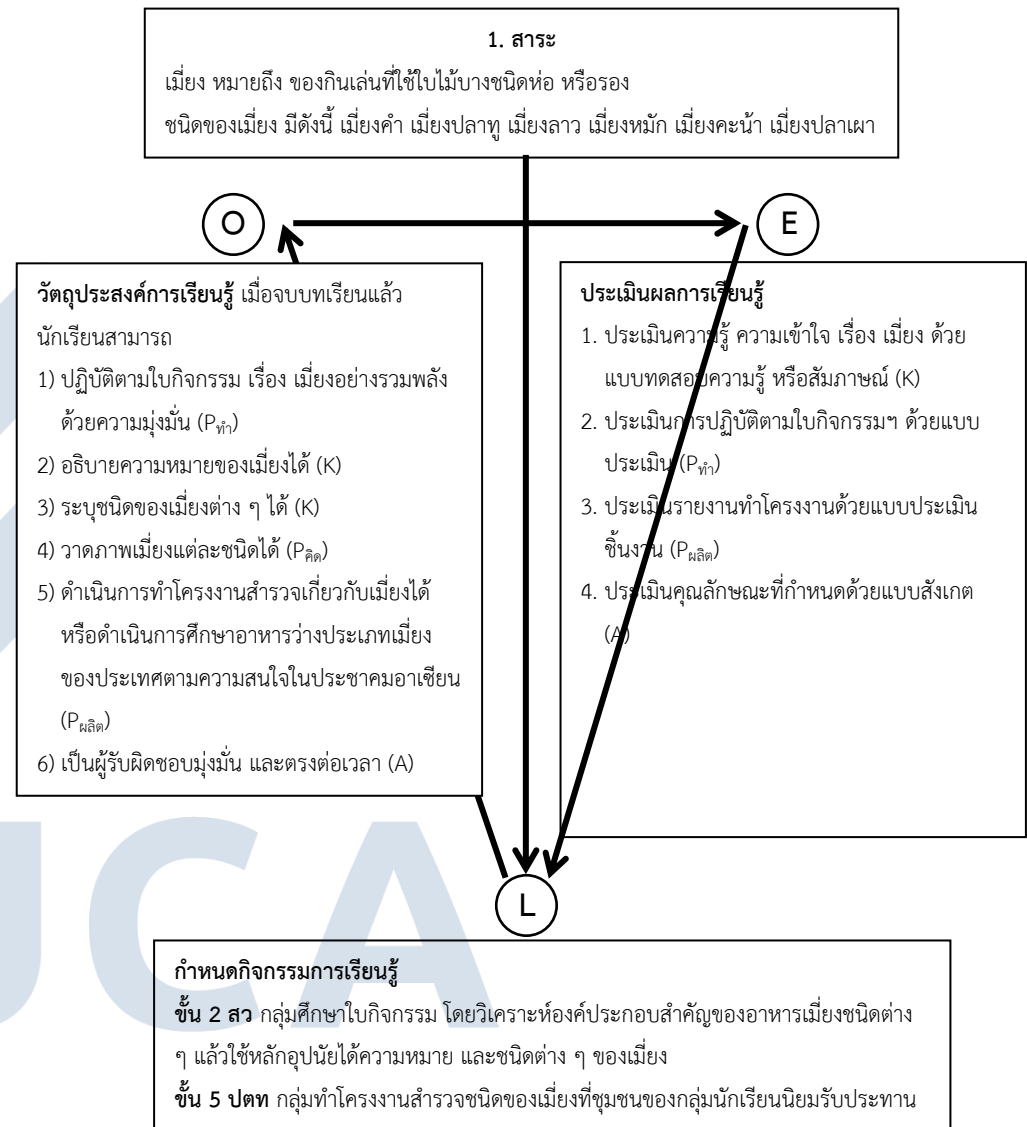

2.3.2 การวางแผนใช้กระดาน

3. กรณีตัวอย่าง

3.1 การออกแบบการเรียนการสอน และแผนฯ ด้วย Co-5STEPs ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายวันแบบตารางด้วยแนวการสอน Co-5STEPs

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อาหารว่างประเภทแป้ง

เวลา..... ระดับชั้น.....

มาตรฐานการเรียนรู้.....

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนสามารถ

- 1.1 ปฏิบัติตามใบกิจกรรม เรื่อง แป้งอย่างรวมพลังด้วยความมุ่งมั่น ($P_{ท}$)
- 1.2 อธิบายความหมายของแป้งได้ (K)
- 1.3 ระบุชนิดของแป้งต่าง ๆ ได้ (K)
- 1.4 วาดภาพแป้งแต่ละชนิดได้ ($P_{คด}$)
- 1.5 ดำเนินการทำโครงการสำรวจเกี่ยวกับแป้งได้ หรือดำเนินการศึกษาอาหารว่างของประเทศตามความสนใจในประชาคมอาเซียน ($P_{ผลิต}$)
- 1.6 เป็นผู้รับผิดชอบมุ่งมั่น และตรงต่อเวลา (A)

2. สาร/เนื้อหา

แป้ง หมายถึง ของกินเล่นที่ใช้แป้งบางชนิดห่อ หรือรอง
ชนิดของแป้ง มีดังนี้ แป้งคำ แป้งปลาทุ แป้งลาว แป้งหมัก แป้งกะน้ำ แป้งปลาเผา

3. กิจกรรมการเรียนรู้

ช่วงเวลา	หัวข้อเรื่อง	ขั้นตอนการเรียนรู้/สอน	สื่อการเรียนรู้/ แหล่งเรียนรู้	กิจกรรมสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	ประเมินการเรียนรู้		ปัญหา/อุปสรรค
					ชิ้นงาน	เครื่องมือประเมิน	
10 นาที	ความหมาย และชนิดของ แป้ง	1. เสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุดำถามสำคัญ (สคส) เสนอสิ่งเร้าให้ผู้เรียนสงสัย และทบทวนประสบการณ์เดิม	ภาพ หรือ วิดีโอ เกี่ยวกับอาหาร ประเภทแป้ง	-----	-----(-)-----	-----(-)-----	-----
30 นาที		2. รวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์ (สว) ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามใบงานพร้อมตอบคำถามที่กำหนด และอภิปรายทั้ง intragroup และ intergroup	ใบกิจกรรม เรื่อง อาหาร แป้ง	-----	-----(-)-----	1) แบบประเมินการปฏิบัติงาน (P _{ทำ}) 2) แบบสังเกต (A)	-----
15 นาที		3. รวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (อส) ผู้สอนนำอภิปรายทั้งห้องเพื่อเชื่อมโยงไปยังความรู้ที่ถูกต้องจากนั้นผู้เรียนสรุปข้อความรู้	ผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอาหาร ประเภทแป้ง	-----	-----(-)-----	แบบทดสอบความรู้ (K)	-----

3. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

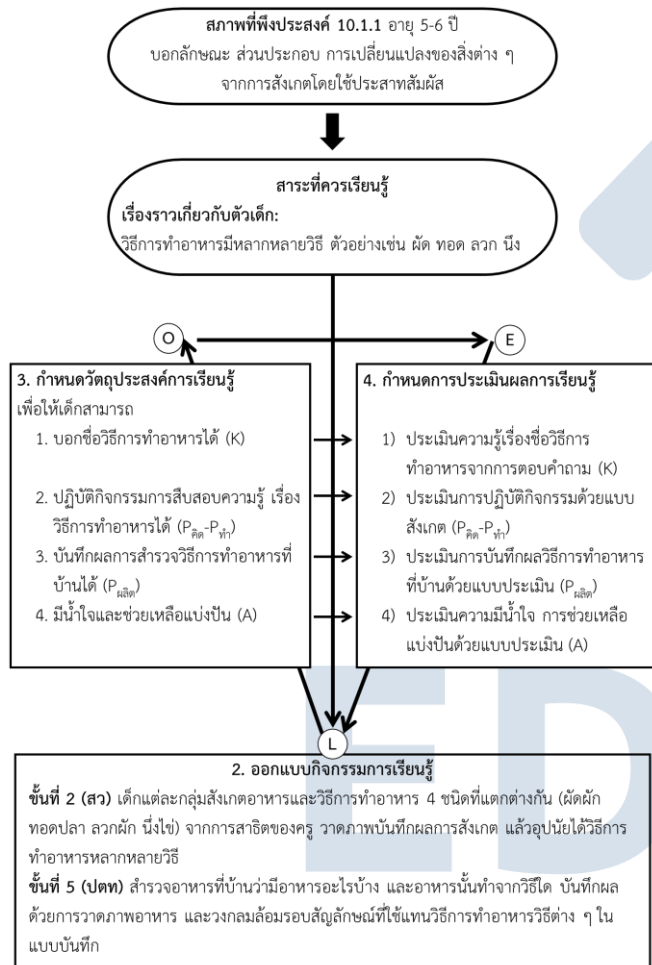
ช่วงเวลา 1	หัวข้อ เรื่อง	ขั้นตอนการเรียนการสอน	สื่อการเรียนรู้/ แหล่งเรียนรู้	กิจกรรมสนองความ แตกต่างระหว่างบุคคล	ประเมินการเรียนรู้		ปัญหา/อุปสรรค
					ชิ้นงาน	เครื่องมือประเมิน	
5 นาที		4. รวมพลังสื่อสารและคิด สะท้อน (สสค) สื่อสารกันเรื่องความรู้ที่เรียน และคิดสะท้อนได้บทเรียน	-----	-----	-----(-)-----	-----(-)-----	-----
5 นาที		5. รวมพลังประยุกต์และตอบ แทนสังคม (ปตท) นำความรู้ไปประยุกต์โดยระบุ คำถามเพื่อทำโครงการในแต่ ละเขตที่อยู่อาศัย	กรณีตัวอย่างโครง ร่างเสนอทำ โครงการ	ให้นักเรียนทำโครงการโดย เลือกประเทศของอาเซียน ตาม ความสนใจ	รายงานโครงงานสำรวจ เกี่ยวกับอาหารว่าง ประเภทแป้ง หรือ รายงานการศึกษา เรื่อง อาหารแป้งของประเทศ ในประชาคมอาเซียน	แบบประเมินรายงาน โครงงาน หรือแบบ ประเมินสมรรถนะ (P _{ผลิต})	-----

4. ประเมินการเรียนรู้

- 4.1 ประเมินความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง แป้ง ด้วยแบบทดสอบความรู้ หรือสัมภาษณ์ (K)
- 4.2 ประเมินการปฏิบัติตามใบกิจกรรมฯ ด้วยแบบประเมิน (P_{ทก})
- 4.3 ประเมินรายงานทำโครงงานด้วยแบบประเมินชิ้นงาน (P_{ผลิต})
- 4.4 ประเมินคุณลักษณะที่กำหนดด้วยแบบสังเกต (A)

3.2 การออกแบบการเรียนการสอนด้วย Co-5STEPs ระดับปฐมวัย

ตัวอย่างการออกแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
ระดับอนุบาลปีที่ 3 เรื่อง วิธีการทำอาหาร

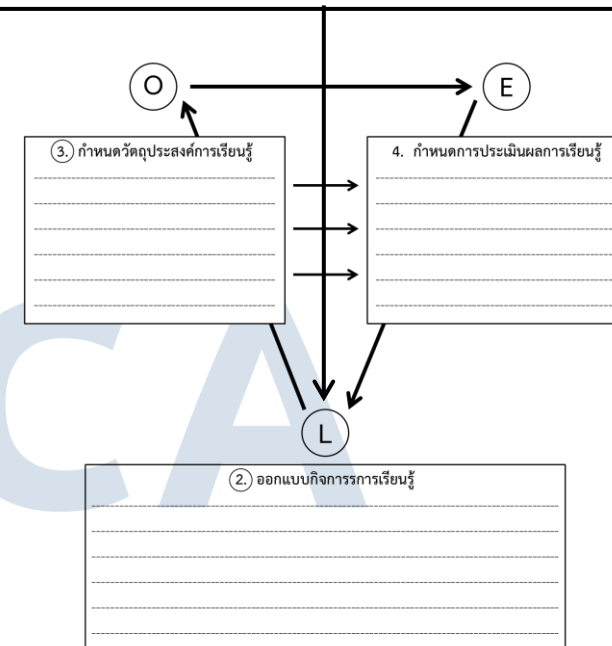
4. แบบฝึกออกแบบการเรียนรู้การสอนตามแนว BwD

ระบุตัวชี้วัด (กรณีเป็นรายวิชาพื้นฐาน)

1. สาระ

วิธีล้างมือให้ปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ฝ่ามือถูกัน
- 2) ฝ่ามือถูหลังมือและนิ้วมือถูขอกัน
- 3) ฝ่ามือถูฝ่ามือและนิ้วมือถูขอกัน
- 4) หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ
- 5) ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ
- 6) ปลายนิ้วถูขวางฝ่ามือ
- 7) ถูรอบข้อมือ

ลำดับที่สมัคร.....

ประเมินตนเอง

ให้เขียนประเมินตนเองของการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ ตามหัวข้อต่อไปนี้ แล้วบันทึกในช่องว่างที่กำหนด

1. ได้เรียนรู้อะไรบ้าง.....

.....

2. รู้สึกอย่างไรต่อการเรียนรู้ในครั้งนี้.....

.....

3. ยังมีข้อสงสัยอะไรอีกบ้าง.....

.....

4. จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้อย่างไรบ้างในอนาคต.....

.....

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิ ยินดีสุข. 2562. ทักษะ 7C ของครู 4.0 PLC & Log book. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิ ยินดีสุข. 2562. สร้างนวัตกรรมบนฐานการวิจัย PLC & Log book. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิ ยินดีสุข. 2563. การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

